

Sygn. akt I C 1068/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia (del.) Tadeusz Bulanda

Protokolant: Karolina Stańczuk

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od Z. K. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 5417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu i nie obciąża powoda kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I C 1068/18

UZASADNIENIE

W dniu 24 września 2018 roku Z. K. skierował przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. pozew o zapłatę kwoty 209 497,13 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu różnicy pomiędzy świadczeniem spełnionym na rzecz banku a świadczeniem uzyskanym od banku na podstawie nieważnej umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF (nr (...)), zawartej w dniu 12 marca 2007 roku. Powód wniósł także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że świadczenia stron umowy zostały poddane waloryzacji wg różnych kursów (kurs kupna w przypadku świadczenia banku i kurs sprzedaży w przypadku świadczeń kredytobiorcy), co skutkowało nadpłaceniem przez powoda ponad 30 tys. złotych jedynie na skutek zastosowania różnych kursów. Powód podniósł też, że z umowy należy wyeliminować abuzywną klauzulę zawartą w § 11 ust. 4 umowy, w jej miejsce nie mogą zastosowane przepisy ustawowe, stanowi to zaś przesłankę nieważności całej umowy, bowiem umowa musi określać warunki zmiany oprocentowania, zaś powiązanie umowy z kursem waluty było istotnym jej elementem, pozwalającym na zaoferowanie klientom niższego oprocentowania. Powód podniósł również, że bank nie poinformował go rzetelnie o ryzyku związanym z umową, a nadto, że w umowie nie została ściśle określona kwota zadłużenia (pozew – k. 3-8).

(...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa, według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń:

a) dotyczących kapitału zapłaconego przez powoda wcześniej niż 10 lat przed wniesieniem pozwu,

b) dotyczących odsetek zapłaconych przez powoda wcześniej niż 3 lata przed wniesieniem pozwu (odpowiedź na pozew – k. 38-70).

W piśmie procesowym z 25 stycznia 2019 roku pozwany cofnął zarzut przedawnienia dotyczący roszczeń o zwrot kapitału, podtrzymując ten zarzut co do należności odsetkowych za okres wcześniejszy niż 3 lata przed wniesieniem pozwu (pismo procesowe pozwanego – k. 389-395).

W piśmie procesowym z 18 czerwca 2019 roku Z. K. zmodyfikował powództwo w związku z zapłaceniem kolejnych rat kredytu w okresie do 30 kwietnia 2019 r. i ostatecznie wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 263 972,91 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty.

Zgłosił także żądanie ewentualne na wypadek oddalenia roszczenia głównego, wnosząc o zasądzenie od (...) S.A. na swoją rzecz kwoty 321 027,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty – z tytułu różnicy pomiędzy sumą rat spłaconych na rzecz banku a sumą rat, która winna zostać spłacona wedle wyliczenia, że każda rata kredytu podlega waloryzacji według kursu CHF z dnia uruchomienia kredytu. Podniósł, że abuzywne są zapisy umowne dotyczące waloryzacji rat kapitałowo-odsetkowych.

Powód wyjaśnił, że odsetek za opóźnienie domaga się za okres od dnia następnego po dniu, w którym pozwany sporządził odpowiedź na wniosek o zawiązanie do próby ugodowej, co nastąpiło 5 kwietnia 2017 roku (pismo procesowe powoda – k. 418-419v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 lutego 2007 roku Z. K. złożył do (...) Banku S.A. (obecna nazwa (...) S.A.) wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego „(...)” w wysokości 840 000 zł, w walucie CHF, z przeznaczeniem na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym.

(...) Banku S.A. zapoznał Z. K. z warunkami udzielania kredytów złotówkowych i kredytów złotówkowych waloryzowanych walutą obcą, a także poinformował o ryzyku związanym z kredytem waloryzowanym walutą obcą, w szczególności o ewentualnych skutkach zmiany kursu waluty w postaci wzrostu comiesięcznej raty i całego zadłużenia.

W dniu 12 marca 2007 roku Z. K. zawarł z (...) Bankiem S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF.

Na mocy ww. umowy bank udzielił Z. K. kredytu na zakup na rynku wtórnym nieruchomości komercyjnej – kamienicy położonej na działce gruntu numer (...) w T. przy ulicy (...), w kwocie 839 200 zł, waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego (§ 1 ust. 1, 2, 3 umowy). Kredyt ma zostać spłacony w ciągu 180 miesięcy, tj. do 8 kwietnia 2022 roku (§ 1 ust. 4 umowy) w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 5 umowy).

W umowie została określona informacyjnie równowartość kwoty kredytu (839 200 zł) w CHF na podstawie kursu kupna CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia 6 marca 2007 roku – w kwocie 352 886,75 CHF (§ 1 ust. 3A).

Kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, ustalonej jako stawka bazowa LIBOR 3M dla franka szwajcarskiego, powiększona o stałą marżę banku w wysokości 1,1 %. Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy wynosiło 3,33% (§ 1 ust. 8 umowy, § 10 ust. 1 i 2 umowy). W § 10 ust. 3 umowy zostało zastrzeżone, że bank co miesiąc dokona porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca i dokona zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku zmiany stawki bazowej LIBOR 3M o co najmniej 0,10 punktu procentowego.

Z. K. zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych, w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat sporządzonym w CHF (§ 1 ust. 5, § 11 ust. 1 umowy).

W umowie uzgodniono, że spłata kredytu nastąpi na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu z określonego rachunku bankowego (§ 6 ust. 1 umowy).

W § 11 ust. 4 umowy postanowiono, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Z. K. oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je zaakceptował. Oświadczył, że jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu (§ 30 ust. 1 umowy).

Kredyt został Z. K. wypłacony w całości (kopia umowy kredytu – k. 12-15v, kopia oświadczenia – k. 87, kopia wniosku o udzielenie kredytu – k. 89-93, kopia zaświadczenia o zatrudnieniu – k. 94, kopie wyliczeń zdolności kredytowej – k. 96-97, 98-99, 100-101, kopia decyzji kredytowej – k. 102-104, regulamin – k. 106-122, wniosek o wypłatę – k. 124-125, potwierdzenie wykonania operacji uznaniowej – k. 126, kopia harmonogramu – k. 127-130).

(...) ustala tabele kursowe dla kredytów waloryzowanych walutą obcą każdego przed otwarciem oddziałów banku na podstawie średnich notowań z rynku międzybankowego prezentowanych w serwisach internetowych R. i B. oraz poprzez dodanie do średnich kursów połowy ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego (kurs sprzedaży) i odjęcie od średnich kursów połowy ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego (kurs kupna).

Dokonując transakcji walutowych z klientami, związanymi z uruchomieniem i spłatą kredytu waloryzowanego walutą obcą, bank dokonuje transakcji przeciwstawnych na rynku międzybankowym w celu zamknięcia pozycji walutowej („Tabela kursowa (...) – metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. – k. 195-219v, „Raport dotyczący spreadów” - k. 290-302v, pismo (...) – k. 324-330v, zeznania świadka H. P. – k. 468-469v, 477-482v).

Z dniem 1 lipca 2009 roku zmianie uległy postanowienia regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), stanowiącego integralną część umowy kredytu. Zmiany polegały m. in. na wprowadzeniu do ww. regulaminu w rozdziale I definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, ujętych w tabelach kursowych banku.

W dniu 1 lipca 2009 roku bank umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji poprzez zawarcie aneksu, wprowadzając stosownie postanowienia do § 27 Regulaminu (pisma okólne wraz z regulaminami – k. 135-147, 148-162v).

Z. K. spłaca raty kapitałowo-odsetkowe w złotych polskich (historia – k. 346-348v, zaświadczenie – k. 420-422, historia kredytu – k. 423-427).

W dniu 8 marca 2017 roku Z. K. złożył do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie wniosek o zawezwanie (...) Bank S.A. w W. (obecnie (...) S.A.) do zawarcia ugody w przedmiocie nieważności umowy z 12 marca 2007 roku nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych waloryzowany kursem CHF, ewentualnie nieważności klauzul umownych (§ 11 ust. 4 i § 15 ust. 2) i ponownego przeliczenia rat kredytu przy zastosowaniu średniego kursu NBP (kopia potwierdzenia nadania – k. 367, kopia wniosku z załącznikami – k. 368-384, kopia odpowiedzi na pozew z załącznikami – k. 431-432).

Od 1 stycznia 2018 roku Z. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Z. N., która polega na wynajmie i zarządzaniu nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (wydruk danych z REGON – k. 350, wydruk z CEIDG – k. 351).

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, bowiem ich wartość dowodowa nie była kwestionowana przez strony i także Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich waloru dowodowego.

Za wiarygodne i korespondujące z dowodami w postaci dokumentów sąd uznał zeznania świadka H. P..

Sąd postanowił oddalić wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z przyczyn przedstawionych w dalszej części uzasadnienia.

Sąd pominął materiał w postaci następujących opracowań i pism, w zakresie wyrażanych tam poglądów i opinii:

- a) „Opinia prawna w sprawie konsekwencji uznania za niedozwolone postanowień umów kredytowych, przewidujących zastosowanie kursu kupna CHF z tabeli banku do przeliczenia wypłaconego kredytobiorcy kapitału kredytu oraz kursu sprzedaży CHF z tabeli banku do przeliczenia dokonywanych przez kredytobiorcę spłat rat kredytu” autorstwa M. K. (k. 164-166v),
- b) „Ekspertyza pt. Stanowienie kursów walutowych w bankach” autorstwa P. M. (k. 168-185v),
- c) „Ocena wpływu na sytuację sektora bankowego i polskiej gospodarki propozycji przewalutowania kredytów mieszkaniowych udzielonych w CHF na PLN według kursu z dnia udzielenia kredytu” Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (k. 187-193),
- d) „Tabeli kursowej (...) – metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. (k. 195-219v) – w zakresie szerszym, niż opis metodologii sporządzania przez bank własnej tabeli kursowej,
- e) „Białej księgi kredytów frankowych w Polsce” – (...) Banków (...) (k. 221-288),
- f) „Raportu dotyczącego spreadów” sporządzonego przez UOKiK (k. 290-302v) – w zakresie szerszym niż opisującym sposób tworzenia tabel kursowych w (...) S.A.,
- g) „Raport o stabilności systemu finansowego” sporządzonego przez NBP (k. 304-322),
- h) pisma (...) (k. 324-330v) – w zakresie szerszym, niż opis metodologii sporządzania przez bank własnej tabeli kursowej

– bowiem przyjęcie tego materiału za podstawę ustaleń faktycznych stanowiłoby naruszenie art. 278 § 1 k.p.c.

Sąd pominął pozostałe dowody z dokumentów lub kopii dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, nie wskazanych powyżej, jako niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód dochodził zwrotu świadczenia nienależnego, spełnionego na rzecz banku na podstawie nieważnej, zdaniem powoda, umowy o kredyt hipoteczny, ewentualnie na podstawie umowy zawierającej abuzywne postanowienia. Podstawę prawną żądania powoda stanowi art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Brak jest podstaw do uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej przez strony niniejszego postępowania za nieważną (art. 58 k.c.). Nie zasługuje na poparcie argumentacja, iż umowa kredytu jest bezwzględnie nieważna z tego powodu, że zawiera klauzulę waloryzacji kredytu wyrażonego w złotych polskich w oparciu o wartość waluty obcej (CHF) oraz wobec zawartego w niej abuzywnego postanowienia, według którego bank jest uprawniony do ustalania wysokości kursu CHF, w tym spreadu walutowego.

Nadto, mimo zasadnego zarzutu abuzywności klauzul umownych w zakresie dotyczącym zastosowania kursu kupna i sprzedaży z tabeli banku do przeliczenia transz i rat kredytu, brak jest podstaw do uznania, że strony zawarły umowę kredytu w złotych polskich, poddaną waloryzacji wartością CHF z dnia wypłaty kredytu i oprocentowaną na zasadach

określonych w umowie, czyli wg zmiennej stopy procentowej w wysokości stawki LIBOR 3M dla CHF powiększonej o 1,1% marżę banku.

W myśl art. 58 § 1-3 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest też czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną uregulowaną w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Zgodnie z art. 69 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez powoda umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązywania umowy.

Zawarta przez powoda umowa kredytu zawiera elementy wskazane w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, w szczególności określa kwotę udzielonego kredytu (839 200 zł), cel kredytu (zakup na rynku wtórnym nieruchomości komercyjnej), zasady i termin spłaty kredytu (spłata w ciągu 180 miesięcy, tj. do 8 kwietnia 2022 r.) poprzez comiesięczną zapłatę kapitału wraz z odsetkami w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie sporządzonym w CHF), i wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany (LIBOR 3M + marża banku).

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Poddanie wynikających z umowy kredytu świadczeń w PLN waloryzacji wartością CHF nie jest sprzeczne z przepisami regulującymi typ umowy kredytu. Po pierwsze w dacie zawarcia umowy kredytu stanowiącej przedmiot niniejszej sprawy obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż pieniądź, w którym zobowiązanie zostało wyrażone. Miernikiem tym może być także inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016). Po drugie, brak jest przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wyłączałyby zastosowanie waloryzacji w przypadku umów kredytu. Po trzecie, poddanie waloryzacji świadczeń stron umowy kredytu nie jest sprzeczne z funkcją tego typu umowy, którą sprowadza się do odpłatnego (odsetki) sfinansowania przez bank określonego celu, który chce osiągnąć kredytobiorca.

Umowa nie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Powód zdecydował się na zawarcie umowy o kredyt indeksowany jako najkorzystniejszej w danej chwili pod względem wysokości raty i oprocentowania. Bank zapewnił powodowi możliwość zapoznania się z warunkami kredytu oraz ryzykiem z nim związanym, i to ostatecznie od Z. K. zależało zawarcie umowy kredytowej tego rodzaju. Powód oświadczył, że jest świadomy ryzyka kursowego, mogącego wyrazić się we wzroście rat i całego zadłużenia (k. 15v, 87). Z. K. nie wykazał, iżby jego decyzja była efektem nielojalnego postępowania banku, a w szczególności, iżby przedstawiciel banku celowo skłonił powoda do zaciągnięcia kredytu tego rodzaju przewidując nieuchronną i znaczną aprecjację CHF.

Brak jest również podstaw, by uznać przedmiotową umowę kredytu za zawartą w celu obejścia ustawy, skoro umowa ta jest dopuszczalną w granicach swobody umów modyfikacją ustawowego typu umowy kredytu, i nie są znane Sądowi przepisy bezwzględnie obowiązujące, które przedmiotowa umowa miałaby obchodzić.

Podsumowując stwierdzić trzeba, że niezasadny jest pozew w zakresie żądania zapłaty 263 972,91 zł za okres od dnia zawarcia umowy do 30 kwietnia 2019 roku, oparte na twierdzeniu o nieważności umowy kredytu.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Przyjąć należy, że zawierając umowę kredytu, której dotyczy niniejsze postępowanie, Z. K. działał jako konsument, bowiem dokonał z bankiem-przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio ze swoją działalnością gospodarczą. Z wniosku kredytowego wynika, że w tym czasie Z. K. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę jako specjalista do spraw marketingu, natomiast z jedyne dowodu na okoliczność prowadzenia działalności gospodarczej przez powoda (informacja z (...) k. 351) wynika, że powód rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w dniu 1 stycznia 2018 r., a więc ponad 10 lat od zawarcia umowy.

Należy uznać za abuzywne te postanowienia przedmiotowej umowy kredytowej, które regulują przeliczenie świadczeń pieniężnych obu stron umowy według kursów ustalonych w tabeli sporządzanej przez pozwanego bank. Te postanowienia kształtują prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, bowiem to nie powód, lecz jedynie pozwany bank decydował o wysokości kursów kupna i sprzedaży we własnej tabeli kursów, bowiem to pozwany bank samodzielnie i arbitralnie ustalał wysokość spreadu, wpływającego na wysokość kursów. Nadto podzielić należy argumentację powoda, że nieuczciwe, niesprawiedliwe było zastrzeżenie różnego rodzaju kursów, wg których były waloryzowane świadczenia stron – kursu kupna dla świadczenia banku i kursu sprzedaży dla świadczenia kredytobiorcy.

Omawiane postanowienia umowne dają bankowi możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe w dniu podpisania umowy. Czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta, jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta. Kurs sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej banku zawiera bowiem także marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie od woli banku. W ocenie Sądu, taka regulacja stanowi o naruszeniu przez bank dobrych obyczajów, które nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy były możliwe do przewidzenia.

Z. K. zawarł umowę 12 marca 2007 roku na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwanego bank, na którego treść nie miał wpływu. W tych okolicznościach omawiane klauzule nie wiążą powoda w zakresie, w jakim odwołują się do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursów banku. Powód związany jest jednak umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.), w szczególności zaś w zakresie poddania świadczeń obu stron waloryzacji kursem CHF. Umowa ta może być wykonywana z pominięciem niedozwolonych klauzul, bowiem zgodnie z art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Podnieść też należy, że zgodnie z art. 354 § 1 i 2 k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom, i w taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel. Podnieść również należy, że zgodnie z art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Wobec konieczności wyeliminowania z umowy omówionych wyżej klauzul abuzywnych, rozważyć należało, czy możliwe jest dalsze wykonywanie umowy kredytu z ich pominięciem, przy respektowaniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy. W ocenie Sądu, na pytanie to należy udzielić odpowiedzi pozytywnej. Nie zachodzi przy tym konieczność zastąpienia abuzywnych postanowień przepisami dyspozycyjnymi, zwyczajami lub zasadami współżycia społecznego, lecz konieczność wykładni stosunku prawnego łączącego strony przy założeniu, że strony umowy kredytu poddały świadczenia umowne waloryzacji kursem CHF, nie określając sposobu ustalania kursu wymiany tej waluty. Wobec przyjęcia, że nie uregulowano tej kwestii wprost w umowie, konieczne stało się ustalenie wartości świadczeń objętych umową, a więc świadczenia banku i kredytobiorcy, poprzez odniesienie ich do rynkowej wartości CHF.

Rynkową, a więc niezależną od woli stron wartość CHF określa, kurs średni publikowany, między innymi, przez NBP. Za przyjęciem takiego miernika przemawia okoliczność, że kurs średni NBP w istocie odzwierciedla kurs wymiany walut publikowany przez serwisy (...) (poprzednio pośrednio na podstawie kursów kupna i sprzedaży wybranych banków działających w Polsce, a obecnie wprost poprzez pozyskanie danych z ww. serwisów informacyjnych).

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że po wyeliminowaniu z umowy kredytowej postanowień wprowadzających obowiązek stosowania kursów kupna i sprzedaży CHF z tabeli banku, a przy pozostawieniu w mocy ważnej w świetle przepisów prawa powszechnego oraz zgodnej z zamiarem stron klauzuli o podaniu kredytu waloryzacji podług wartości CHF, możliwe jest ustalenie zwaloryzowanej wartości świadczeń obu stron przy zastosowaniu rynkowej wartości CHF, której wyrazem jest kurs średni publikowany przez NBP lub inne podmioty zajmujące się analizowaniem i prezentowaniem danych z rynku walutowego.

Powód mógłby dochodzić zwrotu nadwyżki pomiędzy sumą zapłaconą w PLN na poczet rat wyrażonych w CHF przy zastosowaniu kursu z tabeli banku, a sumą uiszczoną w PLN na poczet rat, przy zastosowaniu kursu średniego NBP lub kursu rynkowego tak przy wypłacie kredytu, jak i w przy spłacie poszczególnych rat.

Powód dochodził zapłaty kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy sumą rat zapłaconych w walucie polskiej i sumą rat, jakie zapłaciłby w PLN przy założeniu, że kredyt jest waloryzowany niezmiennie kursem CHF z dnia wypłaty kredytu. Takie założenie jest sprzeczne z istotą waloryzacji, która polega na ustaleniu wysokości poszczególnych świadczeń wyrażonych w walucie kredytu (PLN) jako równowartości zmieniającej się wartości waluty waloryzacji (CHF). W świetle takiej oceny stanowiska powoda, należało pominąć zawnioskowany przez powoda dowód z opinii biegłego jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Równocześnie Sąd uznał, że byłoby sprzeczne z wyraźnie ukształtowanym roszczeniem i stanowiskiem procesowym powoda (k. 495v), aby dopuścić z urzędu dowód z opinii biegłego, który miałby dokonać przeliczenia świadczeń umownych z uwzględnieniem rynkowego kursu CHF.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Powód przegrał sprawę w całości, jednakże Sąd uznał za sprawiedliwe obciążenie go kosztami poniesionymi przez pozwanego jedynie w części, tj. w zakresie wynagrodzenia pełnomocnika (5 400 złotych) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 złotych). Sąd podzielił argumentację powoda co do abuzywności pewnych klauzul umownych. Podnieść też trzeba, że nierówna jest pozycja stron, z których jedna jest konsumentem, a druga przedsiębiorcą o znacznej pozycji finansowej. Wskazać należy również, że pozwany bank prowadzi szereg podobnych spraw dotyczących zobowiązań indeksowanego kursem CHF, a zatem nakład pracy na dostosowanie stanowiska pozwanego do realiów konkretnej sprawy nie jest znaczny.